

Programmes : Humanities , Bachelor of Arts

Marathi Department

(As par new education policy 2020 from academic year 2024-2025)

Programme Outcomes

After completing this programme, Learner will

- 1- अभ्यासांती विद्यार्थिनीनी मध्ये मराठी भाषा आणि साहित्याबद्दल ज्ञान वृन्धिगत होईल.
- 2- साहित्यासोबतच विविध ज्ञानशाखांकडे बघण्याचा सकारात्मक दृष्टीकोन निर्माण होईल.
- 3- त्यांच्यात मराठी विषयाच्या अभ्यासाने नवनवीन कौशल्य विकसित होण्यास मदत होईल.
- 4- नव्या सृजनशील लेखनाची क्षमता त्यांच्यात विकसित होईल.
- 5- मराठी भाषा, साहित्य या विषयात त्या पारंगत होतील.
- 6- अमराठी विद्यार्थिनीही या अभ्यासातून विशेष असे कौशल्य प्राप्त करू शकतात.

Course Outcomes

बी. ए. सेमिस्टर प्रथम - B.A.SEMESTER -I

1.1 Mejor Core - मराठी ललित गद्य

After going through the course , learners will be able to

- १- मराठी ललित गद्य या साहित्यप्रकाराची ओळख, परंपरा अभ्यासणे.
- २- मराठी ललित गद्याचे स्वरूप व प्रकार ओळखणे.
- ३- इतर वा.डमय प्रकारापेक्षा ललितगद्याचे वेगळेपण तपासणे.

- ४- प्रातिनिधिक लघुनिबंधसंग्रहातील लेखांचे स्वरूप
- ५- आशय व वेगळेपण अभ्यासणे .

1.4 OEC - मराठी चित्रपट

After going through the course , learners will be able to

- १- चित्रपट या माध्यमाचे स्वरूप व वेगळेपण स्पष्ट करणे.
- २- मराठी चित्रपटात समाजाचे प्रतिबिंब कसे दर्शविले जाते याचा अभ्यास करणे.
- ३- मराठीतील महत्वाच्या चित्रपटांचे अध्ययन करणे.
- ४- मराठी चित्रपटांची परंपरा व बदलते स्वरूप.
- ५-चित्रपट या माध्यमाचे स्वरूप समजून घेणे.
- ६-मराठी चित्रपटाचे बदलते स्वरूप व वेगळेपण समजून घेणे.
- ७-चित्रपटाचे घटक अ- साहित्यिक घटक ब – तांत्रिक घटक

1.5 VSC - भाषिक कौशल्ये : श्रवण आणि संभाषण

After going through the course , learners will be able to

- १- विद्यार्थ्यांना भाषिक कौशल्यांची ओळख होईल.
- २- मानवी भाषेचे श्रवण व उच्चारणप्रक्रिया समजण्यास मदत होईल..
- ३- भाषिक कौशल्यांचा अभ्यास केल्यामुळे श्रवण व संभाषण यात सुधारणा होईल.
- ४- श्रवणाने संभाषण कलेत विविधता आणता येईल.
- ५-भाषिक कौशल्य आत्मसात केल्यामुळे संभाषण प्रभावी करता येईल.

1.6 SEC - व्यवहारिक मराठी – भाग - १

After going through the course , learners will be able to

- १- विद्यार्थ्यांचे लेखन कौशल्याचा विकास होईल.
- २- कार्यालयीन व्यवहारात मराठीचा वापर करण्याचे तंत्र विद्यार्थ्यांना आत्मसात होईल.
- ३- विद्यार्थ्यांना मराठी भाषेचे औपचारिक व्यवहारात उपयोजन करता येईल.
- ४- विद्यार्थींमध्ये व्यवसायिक कौशल्य विकसित होईल.

५-अर्ज, टिप्पणी, आमो औपचारिक पत्र इत्यादीचे लेखन करता येईल.

1.9 VEC - जातक कथा

After going through the course , learners will be able to

- १ भारतीय नीतिकथांचे मूळ स्वरूप अभ्यासणे.
- २.नैतिक मूल्यांचा परिचय करून देणे.
- ३.भारतीयत्वाचे मूल्य समजावून देणे.
४. जातक कथा स्वरूप व संकल्पना.
५. जातक काथांमधील बोधतत्वाचे आकलन होईल.
६. विद्यार्थिनीचे मनःप्रज्वलन होईल..

बी. ए. सेमिस्टर प्रथम - B.A.SEMESTER - II

2.2 Mejo Core - मराठी ललित गद्य - २

After going through the course , learners will be able to

१. मराठी ललित गद्य या साहित्यप्रकाराची ओळख, परंपरा अभ्यासणे.
२. मराठी ललित गद्याचे स्वरूप व प्रकार ओळखणे.
३. इतर वा.डमय प्रकारापेक्षा ललितगद्याचे वेगळेपण तपासणे.
४. प्रातिनिधिक लघुनिबंधसंग्रहातील लेखांचे स्वरूप
५. आशय व वेगळेपण अभ्यासणे

2.6 OEC - मराठी लोककला प्रकार

After going through the course , learners will be able to

१. मराठी लोककलांचे स्वरूप, संकल्पना , प्रकार अभ्यासणे.
२. तमाशा संकल्पना, स्वरूप यांचा परिचय करून घेणे.
३. जागरण-गोंधळाचे स्वरूप, प्रकार, परंपरा अभ्यासणे.
४. कीर्तन संकल्पना, स्वरूप, परंपरा, प्रकार समजून घेणे.

2.7 SEC (A) – मराठी प्रमाणलेखन आणि मुद्रितशोधन

After going through the course , learners will be able to

१. मराठी प्रमाणलेखन करण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये विकसित करणे.
२. मराठी शुद्धलेखनाच्या नियमांचा परिचय करून घेणे.
३. मुद्रितशोधन म्हणजे काय ते समजून घेणे.
४. मुद्रितशोधनातील खुणांचा परिचय करून घेणे
५. मुद्रितशोधन करण्यासाठी आवश्यक कौशल्ये अवगत करणे.

2.7 SEC (B) – मराठी भाषेचा परिचय भाग -२

After going through the course , learners will be able to

१. विद्यार्थी मराठीतील शब्द, वाक्ये, सोप्या गोष्टी यांचे अर्थ समजून प्रकट वाचन करू शकतील .
२. विद्यार्थी शब्दांचे उच्चार, आरोह-अवरोह तसेच विरामचिन्हे लक्षात घेऊन वाचन करतील .
३. विद्यार्थी कथनात्मक परीच्छेद, संवाद, आणि सोप्या कविता यांचे वाचन करतील.
४. विद्यार्थीना शब्द, वाक्य, यांचे लेखन करता येईल.
५. चित्रवर्णन, प्रसंगवर्णन तसेच प्रत्यक्ष भेटीचे वर्णन साध्या-सोप्या मराठीत करू शकतील.

शैक्षणिक वर्ष - 2015-2016

DC. Mar. V मुख्य मराठी अभ्यासपत्रिका ट (संकेतांक 345504)

आणि

AC. Marathi III पुरक मराठी अभ्यासपत्रिका (संकेतांक 375304) मराठी कविता

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) कविता या साहित्य प्रकाराचे स्वरूप आणि संकल्पना समजेल
- 2) 1975 नंतरची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी समजेल.
- 3) विद्यार्थी कवितासंग्रहाचे सूक्ष्म अध्ययन करतील.

DC. Mar. VI मुख्य मराठी अभ्यासपत्रिका टप् (संकेतांक 345604) मराठी भाषा आणि व्याकरण

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) भाषा म्हणजे काय, तिचे स्वरूप, व्याप्ती, महत्व आणि कार्य समजेल.
- 2) भाषा, प्रमाणभाषा, बोली म्हणजे काय ते समजून घेतील आणि त्यांचा परस्पर संबंध जाणतील.
- 3) मराठीतील वर्णमालेचा अभ्यासतील.
- 4) मराठीतील शब्दांच्या जाती समजतील.

Apc. Marathi I उपयोजित मराठी अभ्यासपत्रिका प् (संकेतांक 366104) मोडी लिपीचा अभ्यास

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) मोडी लिपीचे स्वरूप समजेल.
- 2) मोडी लिपीचा संक्षिप्त इतिहास अभ्यासतील
- 3) मोडी लिपीची वर्णमाला आणि मोडी लिपीची बाराखडी लिहिता येईल.
- 5) मोडी लिपीतील षब्द आणि वाक्य रचना करता येईल.
- 6) मोडी उताऱ्याचे प्रमाण मराठीत लिप्यांतर करतील.

शैक्षणिक वर्ष 2016 - 17

मुख्य (DC. Marathi IX) मराठी अभ्यासपत्रिका IX (संकेतांक - 545904)

वाङ्मयीन वाद (वाङ्मयीन विचारप्रणाली)

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) विद्यार्थिनींना वाङ्मयीन वाद ही संकल्पना समजेल.
- 2) त्यांना नेमलेल्या वाङ्मयीन वादांचा सूक्ष्म अभ्यास करता येईल.
- 3) त्या आधारे मार्क्सवाद, अस्तित्ववाद, अतिवास्तववाद, स्त्रीवाद यांसारख्या इतर वाङ्मयीन वादांचा स्थूल परिचय करून घेता येईल.
- 4) नेमलेले वाङ्मयीन वाद आणि साहित्य यांचा परस्परसंबंध त्यांच्या लक्षात येईल.

मुख्य (DC. Marathi X) मराठी अभ्यासपत्रिका X (संकेतांक - 545104)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग - 1275 ते 1630

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) यादवकालीन आणि बहामनीकालीन राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक परिस्थिती समजून घेता येईल.
- 2) त्या आधारे तत्कालीन ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा कोणत्या होत्या ते त्यांच्या लक्षात येईल.
- 3) यादवकालीन आणि बहामनीकालीन परिस्थितीचा तत्कालीन रचनेवर झालेला परिणाम विद्यार्थिनींना स्पष्ट करता येईल.
- 4) तसेच या कालखंडातील महत्त्वाच्या पंथवाङ्मयाचा आणि महत्त्वाच्या कवींचा अभ्यास करता येईल
- 5) या कालखंडातील कवींच्या कार्यकर्तृत्वाचे आकलन करून घेता येईल.
- 6) या काळातील साहित्याच्या एतिहासिक विकासक्रमाचे भान आत्मसात करून घेता येईल

मुख्य (DC. Marathi XI) मराठी अभ्यासपत्रिका (संकेतांक - 545114) आत्मपर लेखन

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) विद्यार्थिनींना आत्मपरलेखन ही संकल्पना समजेल.
- 2) या लेखनप्रकाराचे स्वरूप अभ्यासता येईल.

- 3) आत्मचरित्र, आत्मकथन, प्रवासवर्णन. स्थलचित्रण, व्यक्तिचित्रण, रोजनिष्ठी इत्यादींचे प्रकारांचे स्वरूप समजेल.
- 4) आत्मपरलेखनातील 'मी' ची भूमिका आणि तिचे लेखनावरील परिणाम लक्षात येतील
- 5) आत्मपरलेखनातील अनुभव घेणारा 'मी'(गर्भित लेखक), लेखनातील 'मी'(निवेदक) लेखन करणारा मी (लेखक) यांचे परस्परातील नाते विद्यार्थिनींच्या लक्षात येऊ शकेल.
- 6) त्या आधारे 'कोवळी उन्हे' आणि हिंगण्याच्या माळावरून' या लेखनकृतींचा सूक्ष्म अभ्यास करता येईल.

मुख्य (DC. Marathi XII) मराठी अभ्यासपत्रिका

(संकेतांक - 545124) कादंबरी:साहित्यप्रकार

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) विद्यार्थिनींना कादंबरी या साहित्यप्रकाराचे स्वरूप व इतर साहित्यप्रकारापेक्षा असणारे वेगळेपण लक्षात येईल.
- 2) यांना कादंबरीचे या साहित्यप्रकाराच घटक निश्चित करून त्यांचा अभ्यास करता येईल.
- 3) कादंबरी या साहित्यप्रकाराचे उपप्रकार त्यांना अभ्यासता येतील.
- 4) कादंबरी या साहित्यप्रकाराच मराठीतील विकासक्रम त्यांच्या लक्षात येईल.
- 5) नेमलेल्या कादंब-याचे सूक्ष्म विष्लेषण व मूल्यमापन करता येईल.
- 6) नेमलेल्या कादंब-याच्या आधारे कादंबरीकारांच्या लेखनवैशिष्ट्यांचा शोध घेता येईल.

उपयोजित (Apc. Marathi III) मराठी अभ्यासपत्रिका

(संकेतांक - 565304) प्रसारमाध्यमांसाठी मराठी

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) विद्यार्थिनींना प्रसारमाध्यांचे नेमके स्वरूप समजून घेता येईल
- 2) प्रसारमाध्यमांच्या संदर्भात भाषा कोणकोणते कार्य करू शकते लक्षात येईल.
- 3) प्रसारमाध्यमे आणि भाषा यांचा परस्परसंबंध अभ्यासणे.
- 4) प्रसारमाध्यमांच्या स्वरूपामधील भेदानुसार आवश्यक भाषिक कौशल्य कशी बदलतात ते कळेल.

5) मुद्रित माध्यमांचे स्वरूप अभ्यासता येईल. बातमी, लेख, वृत्तलेख, स्तंभलेख, अग्रलेख, इ. प्रकारामधील फरक समजेल. त्यानुसार आवश्यक भाषिककौषल्य विकसित करता येतील.

6) श्राव्य माध्यमांचे स्वरूप अभ्यासता येईल. श्राव्य बातमी, मुलाखत, भाषणसंहिता, उद्घोषणा, सूत्रसंचालन, इत्यादी प्रकारांचे स्वरूप समजेल. त्यानुसार आवश्यक भाषिककौषल्य विकसित करता येतील.

7) दृकाश्राव्य माध्यमांचे स्वरूप अभ्यासता येईल. या प्रकारच्या माध्यमातील बातमी, मुलाखत, भाषणसंहिता, उद्घोषणा, चर्चासंचालन, कॅम्पन्स यांचे स्वरूप समजेल. त्यानुसार आवश्यक भाषिककौषल्य विकसित करता येतील.

मुख्य (DC. Marathi XIII) मराठी अभ्यासपत्रिका (संकेतांक - 646304) भारतीय काव्यशास्त्र

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

1) विद्यार्थिनींना भारतीय काव्यशास्त्राची अभ्यासपद्धती समजेल तसेच त्यामधील काही घटकांचे सूक्ष्म आकलन होईल.

2) संस्कृत साहित्य शास्त्रकारांनी केलेला काव्यलक्षणांचा विचार समजेल.

3) भरतमुनींपासून मम्मटापर्यंत नाट्यकाव्यप्रयोजनांचा विकासक्रम समजेल.

4) प्रतिभा, व्युत्पत्ती, अभ्यास, आणि इतर घटकांसंदर्भात संस्कृतसाहित्य मीमांसकांनी केलेला काव्यकारण विचार लक्ष्यात येईल.

5) अभिदा, लक्षणा, व व्यजंता या तीन शब्दशक्ती, व त्यांचे प्रकार त्यांना समजतील.

6) संस्कृत साहित्यशास्त्रातील अलंकार विचार समजून घेता येईल.

7) लक्षणा, व्यजंता व अलंकार इत्यांदांचे साहित्याच्या संदर्भातील महत्त्व त्यांना कळेल त्या अधारे स्वअध्ययन करणे शक्य होईल.

मुख्य (DC. Marathi XIV) मराठी अभ्यासपत्रिका गूट (संकेतांक - 646404)

मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास भाग - 2 (1630 ते 1818)

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) विद्यार्थिनींना शिवकालीन आणि पेशवेकालीन राजकीय, सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक परिस्थिती समजून घेता येईल.
- 2) त्या आधारे तत्कालीन ग्रंथनिर्मितीमागील प्रेरणा समजून घेता येतील.
- 3) शिवकालीन संतकाव्य, पंतकाव्य, बखरगद्य व शाहिरीकाव्य या प्रवाहांची वैशिष्ट्ये त्यांना कळतील.
- 4) पेशवेकालीन संतकाव्य, पंतकाव्य, बखरगद्य व शाहिरीकाव्य या प्रवाहांची वैशिष्ट्ये त्यांना आकलन करून घेता येतील.
- 5) तसेच या कालखंडात निर्माण झालेल्या साहित्याचे स्वरूप आणि महत्त्व त्यांच्या लक्ष्यात येईल तसेच त्यातील ऐतिहासिक विकासक्रमाचे भान त्या आत्मसात करून घेतील.

मुख्य (DC. Marathi XV) मराठी अभ्यासपत्रिका गट (संकेतांक - 646504)

नाटक:साहित्यप्रकार

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) विद्यार्थिनींना नाटक या साहित्यप्रकाराची संकल्पना इतर साहित्यप्रकाराहून उदा कथा कादंबरी इत्यादी नाटकाचे असलेले वेगळेपण समजून घेता येईल
- 2) नाटक हा दृक-श्राव्य प्रकार असल्याने नाटयसंहिता व नाटयप्रयोग या संदर्भातील घटकांची माहिती करून घेता येईल.
- 3) रत्नाकर मतकरी व चं. प्र. देशपांडे यांच्या नाट्यलखन वैशिष्ट्यांचा परिचय झाल्याने नाटककारांच्या नाट्यविषयक दृष्टीचे वेगळेपण त्यांना समजेल.
- 4) आरण्यक व ढोलताशे या दोन वेगळ्या विषयावरील तसेच रूपबंधातील नाट्यसंहितेचा अभ्यास केल्यावर त्या आधारे त्यांना नाट्यकृतीची समीक्षा करता येईल.

मुख्य (DC. Marathi XVI) मराठी अभ्यासपत्रिका XVI -A (संकेतांक - 646604)

समकालीन मराठी साहित्यप्रवाह – दलित साहित्य

१. विद्यार्थिनीना साहित्यप्रवः ही संकल्पना समजून घेता येईल.त्याआधारे वेगवेगळ्या समकालीन मराठी साहित्यप्रवाहाचा उदा. ग्रामीण, दलित, आदिवासी, स्त्रीवादी इत्यादी परिचय झाल्याने त्यातील समान व वेगळ्या विशेष माहिती मिळेल.
२. दलित साहित्य ही संकल्पना व तिचे स्वरूप अभ्यासल्याने दलित साहित्य या संकल्पनेचे नेमकेपण समजून घेऊ शकतील.
३. तसेच दलित साहित्याचा संक्षिप्त इतिहास अभ्यासल्याने या साहित्याचे ऐतिहासिक चित्र त्यांच्या समोर स्पष्ट होईल.
४. मेलेलं पाणी व तनमाजोरी या नेमलेल्या साहित्यकृतीचे सूक्ष्म अध्ययन करता येईल.
५. दलित साहित्याच्या अभ्यासाची दृष्टी प्राप्त करून घेऊ शकतील.

मुख्य (Apc. Marathi IV) मराठी अभ्यासपत्रिका IV (संकेतांक - 665404)

ग्रंथ परीक्षण आणि ग्रंथ समीक्षा

ही अभ्यासपत्रिका शिकल्यानंतर -

- 1) विद्यार्थिनीना ग्रंथपरिचय, ग्रंथपरीक्षण आणि ग्रंथसमीक्षा या संकल्पना व त्यांतील साम्य भेद समजावून घेता येईल.
- 2) त्याआधारे साहित्यप्रकारानुसार बदलणारे ग्रंथपरीक्षणाचे व ग्रंथसमीक्षण यांचे स्वरूप त्यांच्या लक्षात येईल.
- 3) नेमलेल्या साहित्यकृतींचे परीक्षण किंवा समीक्षण त्यांना करता येईल.
- 4) साहित्यकृतीचे परीक्षण किंवा समीक्षण करण्याची दृष्टी त्यांना लाभेल.